

INHOUD

Het hart een koelement	9
Tot iemand mij overtrekt	10
Wie er binnen mist	11
De Schoolmelkdrinkers	12
Instabiele pengreep	14
Nachtschade	15
Kanteltijd	16
Ouderlingen	17
Nooit naar vlinders blazen	18
Het hemd van mijn lijf gedacht	19
Honingraten	20
Voorleesvaders	21
Angsthazen wegen zwaarder	22
Kalfhoek	23
Lieve woelmuizen	24
Geruisloos	25
Geen gevolg maar een systeem	26
Groeipijn	27
Hoogtevrees	28
De angstman, de leeuw	29
Droge stof	30
Een verkeerd geparkeerde auto	31
De clown in wie we opgroeiden	32
De blonde dominee	33
Hoofdschakelaar	34
Maaidorser	36
Kindertelefoon	37
Noodhamers	38
Een jongen, een clown	39
Het ei uit zijn gat vragen	40
Lichtverjaren	41
Deo volente	42
Fantoommerrie	43
Een snelweg aan denkrichtingen	44
Alles waar ik spijt van had	45

Het gevaar op ooghoogte	46
Achter je hand gehalveerd	47
Het gewicht van een kort leven	48
Hechtingen	49
Dwang is de dood in een maatpak	50
De schemering van het geweten	52
Verhuisbericht	53
Achteraf geschreven	54
Zon-index zeven	55
Lichaamsgeheugen	56
Kostuumdrama	57
Het volume van ongemak	58
Als hij niet groter was	59
Een kwartet van eenzaamheid	60
Lintwormen	61
Oudjaar Lombok	63

HET HART EEN KOEELEMENT

De ijsmeester zegt dat wie de korstjes van zijn boterham niet opeet,
nooit genoeg zal nemen met de rafelranden van het leven, dat een

thermoshirt ervoor zorgt dat je het warme verlangen naar de beste
worden niet snel zal verliezen. Men heeft het ijs getest en de dikke

vergeleken met wanneer je de vriezer moet ontdooien, zakjes wortel-
soep liggen als forse goudvissen op de bodem naast twee paar

sokken en een te heet seizoen. Ik heb mijn schoenen als borg ingeleverd
bij het loket, enkels van Hansaplast en het zelfbeeld zo wankel als een

beginner op klapschaatsen. De ideale kniehoek is die van de geodriehoek,
mijn ruggengraat heeft de vorm van een spade en alle uren tussen

de koeien en het uitmesten maken dat ik moeilijker kan buigen, dat het
soms zo zwart wordt dat ik spreeuwen zie overvliegen, angst draagt

een bivakmuts: ik zie nog maar weinig en ken mijn remmingen te goed.
Op dit ijs werd een schaatser vier keer wereldkampioen en ging daarna

handelen in kachels omdat hij het nooit meer warm had gekregen.
Buurjongen beweerde dat je geen handschoenen moet dragen als het

boven de vijf graden is, dat als de nacht zich als een vorst kleedt en uit
het oosten komt, met zijn gewaad langs rietpluimen schuift om alles

koud en donker te maken, het een goede winter wordt. In de bochten zie
ik het verleden op Friese doorlopers voorbijkomen: nog geen kans op

struikelpartijen en soms zelfs een stoel om je aan vast te houden,
herinneringen van gevulde speculaas. Ooit een schaatsende kat gezien?

Het was geen gezicht. In gesprekken ontdooi ik altijd op het verkeerde
moment, dan weer is het hart een koelelement. De ijsmeester ruimt

colablikjes op, papiertjes van Snickers, blaren, een pot Calvé-pindakaas.
Op een bord naast de baan staat: laat het thuisfront altijd weten dat je weg

en kans op windwakken, alleen schaatsers kunnen aan twijfel bezwijken.

TOT IEMAND MIJ OVERTREKT

Iemand heeft de jager in de stoel gezet, zijn jas op de verwarming te drogen gelegd, ik heb voor de zekerheid van tevoren de avond in mijn boek geschetst en de zusters in witte zakdoeken gewikkeld; het kostuum van een naderend afscheid.

Moedertje, fluister ik zachtjes, de wolven staan bij de deur te wachten op een schot, en ik lig hier met een lichaam van carbonpapier tot iemand mij overtrekt voor een betere winter van mezelf. Ik zou hem willen zeggen dat de stoel alleen voor bezoek is, voor goed

volk, iets anders verdraagt hij amper, ja enkel soms een stapeltje schone kleding voor speciale gelegenheden, maar geen jagers met vogelzware gedachten. Vanuit mijn raam zie ik de zee die troebel is van gemis nu ik niet meer aan zijn zijde loop maar als een

kokmeeuw boven hem zweeft, en ik kijk weer naar de jager in de stoel, hij zit wat lafjes door mijn eerste dichtbundel te bladeren alsof het plakjes vleeswaren zijn die hij op versheid test, citeert af en toe een zin die ik bij veel mensen vind passen maar niet

meer bij mezelf, de jager lacht om alles wat ik over de dood, zo jong nog in hoe ik mezelf het overleven toeschreef en ik weet: als ik hem zat ben kan ik hem zo weer laten gaan, hem zeggen dat hij nog niet nodig is, niet nu, want ik ben het die hem heeft geschetst.

WIE ER BINNEN MIST

Overall dode kikkers: tussen de snaren van onze tennisrackets, om ons heen in het vochtige helmgras, steeds opnieuw zetten we een klein leven in het midden, doen een bovenhandse opslag, zien de uitpuilende ogen, maar nergens een teken van A. of dat hij en de kikker in dezelfde

wereld verkeren. Willem heeft de verkering uitgemaakt, onze geschiedenis duurde net zo lang als de Zesdaagse Oorlog. Hij zegt dat hij mijn cadeautjes zal missen: de kauwgomballen, flippo's en Pokémon-kaarten, de lieve woordjes over beste geliefden, het tellen van de minuten

dat we bij elkaar en onafscheidelijk waren, dat we legokastelen bouwden en onze ridders in alle veldslagen overwonnen. We zijn zo onbereikbaar geworden dat zelfs de zomer op afstand blijft, regen klettert in onze gezichten, snot vult mijn mond, de zoute smaak maakt me kalmer, en met mijn hoofd

opgeheven en mijn tennisracket als wapen in de hand roep ik tegen de lucht en daar waar ik de hemel verwacht: A. waar ben je? Willem vindt het spel niet meer leuk, wat als we de verkeerde offers brengen, wat als de hemel niet boven ons maar onder de grond zit, wat als zijn ouders boos worden?

En ik denk: werd er maar iemand boos op mij, dan weet je zeker dat je bestaat, iedere zaterdag zoek ik mijn telefoonnummer op in het telefoonboek: we zijn er nog, het staat er echt, op nummer 96, die boerderij met ingezakte schouders en een kerkbank tegen de schuurmuur aan, alle fietsen op een rij

waarvan één niet meer gebruikt wordt, vanbuiten kun je niet zien wat en wie er binnen mist. Om ons heen liggen de kikkerlijkjes als lekgestoken tennisballen, in het midden een omgevallen pak ijshee: dood maakt dorstig. Bij de laatste kikker geef ik een mooie backhand en waan me even fantastisch, maar als de

slag geslagen is keer ik weer in mezelf, duw mijn vingertoppen in de gaatjes van de snaren, ik ben zo veerkrachtig geworden dat alles in mij weerkaatst. Willem laat zijn racket vallen en geeft zijn kettinkje met een half hartje eraan aan mij terug, draait zich om, de offers negerend, en loopt van me weg, de dijk op,

mijn hoofd uit. Pas dan huil ik mezelf tot held tot schurk midden in het slagveld dat ik zelf heb aangericht en hef nog een laatste keer mijn blik omhoog: grijze duiven hangen als verwaaide grafdoeken in de lucht.

DE SCHOOLMELKDRINKERS

I

Ze is de jongen die zonder melk weerloos is tegen zichzelf en de ander, succes is hier het konijn van de buren, voor je het weet zet je je vork erin.

Ouders doen niet aan goede raad, voor vragen ga je naar Willem Wever, tientallen brieven geschreven maar nooit antwoord gekregen, en dus zetten we het op een drinken, we zijn gevangen in de macht van de zonde, van vraag en aanbod.

Plaatsen stiekem onze Harry Potter-boeken en kinderlijven op Marktplaats en gratis af te halen in ruil voor opvoeding en kennis, sturen penvrienden selfies waar de onwetendheid uit gefilterd is: zie ons fantastisch en geil en nooit twijfelen.

Met potlood zetten we onze initialen in hout, S. is de secretaris, het meisje of de jongen de voorzitter: we roven koelkasten leeg van buren, tantes en stallen de buit uit in een van de schuren op het land, wij zijn de sterkste van onze soortgenoten.

Wie het meest drinkt is de Melkdrinker van de Week, die krijgt de draaidoppen mee naar huis en is voor even de held, ze staan voor heimwee, overwinningen en verlangens om weer zuigelingen te zijn, de opening van het pak de

moederborst die we een voor een aan onze lippen zetten, onze buiken rond en vol, beweren we dat we zonder melk elkaar nooit gevonden hadden, krassen streepjes in de doppen voor het aantal glazen en liggen 's nachts wakker van

de pijn in onze darmen, van de kleuters in ons die tegen ribben bonken want gewiegd willen worden, de waaromvragen en alle veranderingen die we niet tegen kunnen houden. We hebben zeker nog een paar koppen te gaan voor we

boven het schoolvolk uit steken, voor onze lichamen sterk als koeien zijn en alle monsters in ons onder tafel gedronken, we schuiven de stoelen aan om ze gevangen te houden, maken de melkpakken plat als slapende lichamen.

II

Soms spelen we onszelf onoverwinnelijk, onze lichamen melktanks die niet kunnen verroesten, het uierdrankje maakt botten sterker dat is waar we in

geloven, de voorzitter heeft nieuwe regels gemaakt voor hoe te overleven als straks iedereen op een andere school zit, aan zijn woorden kleven nog zijwieltjes.

Op woensdagmiddag spelen we naakt indiaantje, bekijken elkaar met opgerolde vuisten als verrekijkers en fluisteren over paren, over de *Playboys* onder

onze matrassen gejat van buurjongens, over hoe we onze kindjes ooit noemen en we zo zullen liefhebben dat het zeer doet aan onze botten, gaan dan op

elkaar liggen en kussen als vissen die naar adem snakken, zeggen dat het nog lekkerder is dan de kleverige wijnballen van de kermis na een avondje botsauto's.

Als alcoholisten drinken we daarna op alle leugens, op het verlies, 'melk voor elk maar niemand die ons ziet!' roepen we in koor en ballen onze vuisten uit protest,

zoveel protest in onze hete lijven en niets dat zijn omvang behoudt, zelfs de zomer slinkt alsof we haar meteen geoogst hebben met de maiskolven.

Buiten wordt er gehooïd, een tractor rijdt voorbij, we heffen onze kin in de lucht om te groeten maar durven niemand in de ogen te kijken. Hier in het dorp

hebben we het geduld van een Windows 95, opstarten en afsluiten gaat traag, tonen soms elkaar de melkdoppen, noemen aantallen maar niet de buikkrampen,

noemen moedernamen maar geen herkansingen, zeggen niet 'ze was weer werken' maar turven vakantiedagen, klagen niet over het huiselijk zwijgen, nee

we eren de zorgvuldig gemaakte stampot, en zitten soms zo dicht bij elkaar dat we naar afstand verlangen, naar weggaan, naar de nachten dat we stiekem naar beneden

gaan en het licht uit de koelkast even de duisternis in onze hoofden wegneemt.

INSTABIELE PENGREEP

Als ze zou beweren dat de fazanten met rode lellen aan hun koppen en groen getipte oren half verborgen in de griend achter de stallen, die zich

bij gevaar als manna uit Exodus plat uit de lucht lieten vallen en bleven liggen, dat diezelfde fazanten van Roald Dahl met hun snavels de

gevulde rozijnen oppikten en die in hun maag lagen te wellen, dat er iemand op het idee kwam om rozijnen met slaapmiddel te injecteren,

dat er iemand was die toen bedacht om ze aan fazanten te geven en dat er fazanten waren die van rozijnen hielden, dat er een schrijver

was die over fazanten en rozijnen wilde schrijven, dat ze dan zou beweren dat ze daardoor een lezer was geworden die taalschriften vol tekende

met de bekende fazanten in de lucht van de kantlijn als uit de kluiten gewassen voldoende, dat diezelfde fazanten gezien werden door

juffen en meesters die zeiden dat ze nooit zou kunnen schrijven, dat ze meer kanten heeft dan een Rubiks Kubus maar geen één de juiste kleur

heeft, dat ze op een ochtend die niets noemenswaardigs in zich had om dat later wel te worden, haar potlood inruilde voor een vulpen, haar instabiele

pengreep voor vooruitgang, de fazanten voor fantasie, rozijnen voor dromen, en dat men soms zelfs zei: zonder die fazanten was er

helemaal niets van haar terechtgekomen.

NACHTSCHADE

Zoals je bij kippen aan de oorlellen kunt zien wat voor kleur eieren ze leggen, zo zou je aan het meisje de jongen in haar moeten herkennen. De stro-pers op het land is een stotteraar, boer Sanders kreeg ooit een kat in zijn machine, het arme beest werd als een slagroomzak leeggemaakt, gladgestreken tot een sterk verhaal. Na het hakkelen gingen de mannen verder, het viel niet op dat het meisje onderhuids spierballen verstopte, eigenheimers die midden augustus geoogst werden: wil je een jongen worden riepen ze vanuit hun tractoren waarvan de motor het antwoord in een stropak verstopte, touw eromheen, colaflessen gevuld met water omdat ze dorstig werden van de stotteraar die steeds als een kraai van zijn prooi werd gejaagd, bang was voor God die als een vogelverschrikker in het midden stond. Sjekkie werden gedraaid, het weer voor de avond besproken, en hoeveel graszaad er in de pakken zat verwerkt, zweet aan armen afgeveegd waardoor deze bruinglanzend als de bovenkant van goedgebakken cake op hun knie kwamen te liggen. Vrouwen kwamen met koffiekannen, voelden aan het stro, wisten de hoeveelheid klontjes suiker voor iedereen, melk of zwart. Als je wijdbeens zit ben je een passer die de cirkel maar niet rond kan krijgen, ze had op de verroeste tractor kunnen gaan staan en schreeuwen: *een eigenheimer is een zonderling die enkel in duisternis tot bloei komt maar eenmaal boven de grond loopt hij kans op nachtschade als hij te lang in het licht blijft liggen, er niets mee gedaan wordt, ik wil net als alle andere jongens een uitloper*. Maar ze liet de hooizolder tot aan het plafond vullen, vreemde boeren haar bovenarmen betasten: eigenheimers horen stevig aan te voelen, en zo lag ze 's nachts in bed de schade te beperken, striemen van touwen in haar handpalmen, snot zo zwart dat het leek alsof ze vanbinnen barstte van vruchtbare potgrond.

KANTELTijd

Hij vindt dat de zoetwatervissen mooi staan bij het ontwaken dat afgedreven blauw in zijn ogen, pupillen als visdobbers, witte dagen het aas de maden. Ziet om zich heen mensen als zwemvesten die baantjes trekken om de drenkeling in zichzelf half boven het wateroppervlak te houden. Straten zijn vishaakjes om hem naar buiten te lokken, maar het schijnt dat hoe meer het lichaam in beweging is hoe groter de geest, atleet wilde hij worden maar kwam niet verder dan zijn benen te erkennen, het wegrennen. Wie niet gered wil wel gezien worden in het eilandvormen en hij weet dat een reddingsvest een kanteltijd van vijf seconden heeft, dat het een spel is om maar niet binnengehaald te worden in de bek van een ruimte het gezin de karper. Hoeveel je je op een dag kunt afvragen heeft vooral te maken met de twijfelachtige antwoorden waarmee je opgroeide, het lichaam in een vraagteken koud gehouden: als je een atleet een valse start laat maken, zal hij je dat altijd kwalijk blijven nemen. Denk erom niet onregelmatig ademen, schoolslag en als je ooit de bodem raakt ben je af zeiden ze tegen hem zodat hij zich in opgeblazen toestand beter voelt, continu reflecteert hij op hoe armen en benen nooit spaarzaam genoeg zijn in hun bewegingen, hoe het hoofd zo kan zinken dat het opgedoken moet worden, eczeem op de plekken waar ze het voortgaan reguleren, en het water in de badkuip dat steeds ververst moet worden net als kantelpunten. Verdrink de atleet en denk niet langer meer aan afstanden. Thuis is hij alleen met de zoetwatervissen aan de muur, denkt warme lippen aan zijn lichaam vastgezogen als waterslakken aan algenbladeren. Baars, vegertje, alg, snoek, waterrat. Dit steeds herhalen tot er geen verschil meer is tussen onder en boven water.